23e JAARGANG No. 38 19 JUNI 1948

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschedé; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen.
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424.
BUREAU „DE REFORMATIE" — GOES.
Ingevolge papiertoewijzing B.P.P. no. 6308 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41½ cm.

Abonnement: ƒ 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië ƒ 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

HOOFDARTIKEL

BEZWAARDEN

over en onder de synodocratie 46

De houding van Ds Van Teylingen, III.

Nadat Ds Van Teylingen in September 1944 zijn verklaring had afgelegd, begon, na den hongerwinter van 1944/45 het synodale schip in Augustus 1945 opnieuw haar vaart door de kerkelijke wateren.

Er was inmiddels reeds heel veel geschied.

Door geheel het land hadden duizenden zich vrijgemaakt van de synodale besluiten en een golfstroom van schorsingsbesluiten was daarvan het gevolg geweest. En nog was die beweging in vollen gang.

Het was nu voor alles taak het synodale scheepke met groot „beleid" door de bewogen kerkelijke wateren te loodsen.

Niet dat men de koers ook maar één streep wilde verleggen. Neen, het kwam er alleen op aan de ingenomen lading met zoo gering mogelijke schade „aan menschen en materieel" door de opgestoken kerkstorm te sturen. En dat deed men — om een woord van Ds H. J. Schilder te gebruiken — met gereefde zeilen, ingesnoerd met behulp van de koorden der tactische camouflage.

We geven in verband met de verklaring van Ds Van Teylingen een enkel voorbeeld van deze taktiek.

⁂

Op de synodale tafel was o.a. een voorstel van de kerk van Utrecht gedeponeerd, waarin een passage voorkwam, die letterlijk overeenkwam met een gedeelte van wat Ds Van Teylingen voor kerkeraad en classis had uitgesproken.

Er waren, zoo deelde de kerkeraad van Utrecht aan de synode mede, in zijn midden een aantal ambtsdragers, die ten aanzien van belofte en doop het volgende hadden verklaard:

De belofte des verbonds, die een toezegging is „van alle weldaden des verbonds, dat is dus van Christus en alles wat Hij voor ons verworven heeft en door zijn Geest in ons toepast, is onlosmakelijk verbonden met den e i s c h d e s v e r b o n d s om in de wegen des HEEREN te wandelen, de t o e z e g g i n g v a n d e n z e g e n des verbonds, welken God in den weg der geloofsgehoorzaamheid schenken wil en de d r e i g i n g m e t d e n v l o e k des verbonds indien op zoo groote genade geen acht wordt geslagen. Deze eenheid van belofte, eisch en toezegging van zegen en vloek is zoo innig, dat de belofte indien ze daarvan gescheiden wordt, geheel te niet gaat. In dezen onverbreekbaren samenhang komt de belofte des verbonds aan alle kinderen der geloovigen toe".

En de doop is „de verzegeling van deze verbondsbelofte. In overeenstemming met de uitspraak van de Generale Synode van 1863 en met Prof. Lindeboom en degenen, wier consciëntie in 1905 moest worden gerust gesteld en ook inderdaad gerust gesteld werd, gelooven wij, dat „volgens de Belijdenisschriften de H. Doop wezenlijk één is met de Besnijdenis. Hij beteekent en verzegelt niet wat IN den doopeling AANWEZIG IS, of VOORONDERSTELD WORDT aanwezig te zijn, maar de beloften van het Genadeverbond in het Evangelie geopenbaard";[1])

Men ziet het: tot in alle bizonderheden kwam deze verklaring overeen met wat Ds Van Teylingen eenmaal beleed.

Maar terwijl Ds Van Teylingen uitsprak: dit heb ik steeds geleerd, dit leer ik nog, en dit blijf ik leeren en daarmee basta — vroeg de kerkeraad van Utrecht aan de synode of zij zou willen verklaren, dat ambtsdragers die overeenkomstig de genoemde uitspraken leerden naar haar oordeel niet in strijd kwamen met Schrift en belijdenis en dus zonder eenig bezwaar hun ambt zouden kunnen blijven waarnemen.

Men voelt onmiddellijk het belang van deze geste van Utrechts kerkeraad. Hij wilde helpen klaarheid te scheppen. Aan het clandestiene invoeren van feitelijk niet getolereerde leeringen moest een einde komen. Heilige, wijl voor Gods aangezicht genomen leerbeslissingen, mochten niet langer worden gesaboteerd — al geschiedde dit soms met medewerking van kerkeraad en classis. Eén van tweeën: de synode moest, speciaal de oude reformatorische opvatting omtrent den doop, zooals die door Prof. Lindeboom werd geformuleerd, de koninklijke als schriftuurlijke, confessioneele waarheid door de voordeur de kerk binnenlaten. Of anders — dus indien ze daartoe niet wilde besluiten — moest het grondig u i t zijn met het onwaarachtige gedoe van toch te blijven leeren wat duidelijk en nadrukkelijk was afgewezen. En allen, die in dezen met Prof. Lindeboom één waren in belijdenis moesten dan in vollen ernst de consequenties trekken, hetzij door hartelijke o n d e r w e r p i n g of hartelijke v r i j m a k i n g.

⁂

Wat deed nu de Synode?

De vraag van Utrecht's kerk was eenvoudig. Ze kon met een simpel ja of neen beantwoord worden.

Dit geschiedde evenwel niet.

Het zou al te duidelijk zijn geweest.

Indien de synode open en rond „neen" had gezegd, zou de kerkelijke storm toen wellicht tot een orkaan zijn uitgegroeid.

Daarom pakte de synode deze zaak heel anders aan.

Zij begon met omtrent Lindeboom's uitspraak over den doop te verklaren, dat zij „met de bedoeling hiervan ten volle in(stemt), zoover deze is om af te weren alle gedachte, als zoude de doop aan elken doopeling beteekenen en verzegelen, dat hij inwendige genade bezit, zoodat iemand uit zijn doop zou kunnen concludeeren, dat hij een geloovige is, of ook op grond van den doop eenige stellige uitspraak aangaande de innerlijke gesteldheid van zijn gedoopte kind zou kunnen doen".[2])

Wie deze woorden leest kan zich alleen maar verbazen!

Want het was natuurlijk nooit en in geen enkel opzicht de bedoeling van iemand, wie dan ook, geweest de gedachte, als zoude de doop aan elken doopeling beteekenen en verzegelen, dat hij inwendige genade bezit, af te weren! Een klein kind wist immers, dat een dergelijke dwaasheid door geen enkele gereformeerde werd gedebiteerd. De Kerkeraad in Utrecht had er dan ook nooit aan gedacht deze zotte stelling „af te weren". Ze was zelfs nooit in zijn gezichtsveld verschenen.

Toch is deze uitspraak van belang.

De synode verklaart immers in deze woorden, dat ze het er heel goed mee eens is, dat de gedachte als zou de doop aan ELKEN doopeling beteekenen en bezegelen dat hij inwendige genade bezit wordt afgeweerd. Maar, zóó sprekend, ontkent de synode niet dat de doop aan SOMMIGE doopelingen die inwendige genade w e l verzegelt!

Neen, dat ontkent de synode zeker niet!

Want dat leert ze juist!

Men lette slechts op den volgenden zin:

Er moet aan worden vastgehouden — aldus de synode — „dat de doop a a n d e n g e l o o v i g e niet maar bezegelt een belofte, waarvan hij, i n d i e n hij gelooft den inhoud zal ontvangen, maar een belofte, van welker inhoud hij bij den aanvang deelgenoot geworden i s en in volkomenheid z e k e r z a l worden.....".[3])

Het is duidelijk, dat volgens de Synode, zooals ze toen sprak, de d o o p - v a n - d e n - g e l o o v i g e — en dat is natuurlijk de eigenlijke, waarachtige doop — de a a n v a n k e l i j k r e e d s v e r v u l d e b e l o f t e verzegelt. Dat is dus: de belofte m e t h a a r a a n v a n k e l i j k e v e r v u l l i n g en dat is dan op zijn minst, althans in dit gedachtenklimaat: de belofte mèt de w e d e r g e b o o r t e of de a a n w e z i g e i n w e n d i g e genade.

Het is voorts óók duidelijk, dat volgens deze Synodeuitspraak, de doop van den niet-geloovige n i e t zoo'n bij den aanvang reeds vervulde belofte verzegelt. Wat die doop dán beteekent en bezegelt wordt hier niet gezegd. Maar dat is in ieder geval m i n d e r dan wat de aan de geloovigen bediende doop in dit opzicht doet.

En die doop der niet-geloovigen is derhalve een n i e t v o l l e d i g e, niet v o l l e, niet e i g e n l i j k e doop.

Nadrukkelijk leerde de synode aldus, óók weer in deze uitspraak, dat de eigenlijke, ware doop, aanwezige, inwendige genade bezegelt.

En tegelijk leerde zij, dat er ten aanzien van de v e r z e g e l e n d e k r a c h t tweeërlei doop is: een doop welke de reeds aanvankelijk vervulde belofte verzegelt èn een doop, welke dat niét doet!

Alzoo oordeelde de Synode over den doop in verband met de vraag van Utrecht's kerkeraad.

⁂

En zoo werd het een wonderlijke geschiedenis.

Want de ambtsdragers, waarop de kerkeraad van Utrecht doelde, hadden juist uitdrukkelijk verklaard,

[1]) Zie mijn: **In den chaos**, p. 5.

[2]) Acta, art. 625.

[3]) Idem.

INHOUD

Hoofdartikel Bezwaarden over en onder de synodocratie. 46.
Uit de Schrift Christelijke actie en profetie. 3 (1 Kon. 22 : 1—29).
Gedicht Jezus Christus, onze Herder.
Kerkelijk leven Een lawine van schorsingen..... Zoo diepgaand mogelijk Onjuist bericht.
Opvoeding en Onderwijs De achtergrond van een radicale onderwijsvernieuwing. 8.
Politieke en Sociale leven Vertel hun Uw verhaal.
Stemmen uit onze Kerken
Zending en Evangelisatie Kort verslag deputatenvergadering.
Groninger Brieven
Persschouw Allerlei gerucht.
Kerknieuws

dat zij van deze synode doopsleer juist niets, heelemaal niets wilden hebben.

Zij hadden haar zelfs op een kerkeraadsvergadering met deze woorden nadrukkelijk verworpen:

„1e. Wij verwerpen de gedachte, dat in verbond en sacrament zou voorkomen, resp. verzegeld worden, een algemeene aanbieding des heils èn een onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen, die den specifieken inhoud zou vormen van verbond en sacrament.

2e. Wij verwerpen de gedachte, dat de sacramenten — indien zij n.l. waarachtige sacramenten zijn — het aanwezig geloof of reeds gerealiseerde inwendige genade bezegelen en dat ze dáárom bij degenen, wien ze worden toegediend, het geloof veronderstellen.

3e. Wij verwerpen de gedachte, dat den niet-uitverkoren doopelingen het recht op den doop in zijn vollen, diepen zin niet zou toekomen en hun doop niet in vollen zin als een doop zou te beschouwen zijn". [4])

Scherp stonden zoo de standpunten tegenover elkaar.

De kerkeraad van Utrecht had uitgesproken, dat ambtsdragers, die de zooeven genoemde synodale doopsleer verwierpen en omtrent den doop precies zoo leerden als Prof. Lindeboom en dus verklaarden, dat de doop nooit iets verzegelt, wat in den mensch aanwezig is of verondersteld wordt aanwezig te zijn, doch alleen Gods belofte en dat deze belofte aan alle kinderen gelijkelijk toekomt en verzegeld wordt, geheel conform Schrift en belijdenis waren.

De Synode zei daartegenover: neen, alléén als ge leert, dat de doop van den geloovige inderdaad ook iets verzegelt dat aan dien doopeling alleen toekomt en in hem aanwezig is en dat de doop van den geloovige meer verzegelt dan de doop van den ongeloovige, zijt ge Schriftuurlijk en confessioneel.

En wat was toen de conclusie van de Synode?

Ieder zou natuurlijk verwachten dat de synode duidelijk, klaar en zonder omwegen uitsprak: Neen, kerkeraad van Utrecht wat U verklaarde is niet juist, dat moet U herzien.

Doch zoo geschiedde niet.

Dat ware al te duidelijk!

De synode sprak uit, dat, naar haar oordeel, de uitgesproken inhoud van de Utrechtsche uitspraak omtrent den doop toetsend aan Schrift en belijdenis, ZOO DEZE WERD VERSTAAN IN DEN DOOR DE SYNODE AANGEGEVEN ZIN „niets bevat(te) waarom hun onderteekenaars hun ambt niet zouden kunnen blijven waarnemen". [5])

Hetwelk, overgezet zijnde uit de diplomatieke in de eenvoudige klare taal, welke men vooral in de kerk dient te gebruiken, zeggen wil: Ik, synode, verklaar uw uitspraak omtrent den doop te kunnen goedkeuren, indien ge er tenminste dat inleest, wat ge juist hebt willen verwerpen!

De synode sprak ongeveer als een Vader, die tot zijn jongen, welke hem vroeg of hij voor dezen keer eens ná negen uur 's avonds thuis mocht komen, antwoordde: Ongetwijfeld mag dat, mijn jongen, als je er maar voor zorgt, dat je vóór negenen thuis bent!

En sindsdien wordt overal in den lande verteld, dat het Utrechtsche voorstel indertijd door de Synode werd aangenomen!

En men „gelooft" dat ook.

Zelfs in „Utrecht"!?

***

Voor iederen nuchteren hoorder en lezer is het evenwel volkomen duidelijk, dat de Synode de echt-calvinistische uitspraak, dat de doop Gods belofte in het Evangelie geopenbaard, verzegelt en niet iets wat in den mensch aanwezig is of voorondersteld wordt aanwezig te zijn had verworpen.

En daarmee ook de opvatting van Ds Van Teylingen!

C. V.

[4]) In den chaos, p. 7; [5]) Acta, art. 625.

UIT DE SCHRIFT

Christelijke actie en profetie III

Enkele aanteekeningen bij 1 Kon. 22 : 1—29.

Een moment scheen het, alsof Achab, zij het dan ook onder pressie van zijn collega uit het Zuiden, op den goeden weg zou komen. Tenslotte heeft hij dan toch Micha laten komen. Van een serieuze koersverandering was echter geen sprake. Zijn bode heeft onderweg Micha al duchtig trachten te bewerken; Achab zelf speelt een zeer listig en diplomatiek spel, om den profeet al bij voorbaat los te slaan van zijn opdracht èn hem in te schakelen als propagandist van des koonings plannen. Maar Micha hield van het begin af voet bij stuk; hij liet zich niet aan zijn opdracht ontrouw maken door het ongevraagd advies van den man, die hem kwam halen; evenmin liet hij zich in de luren leggen door de verleidelijke vriendelijkheid, waarmee Achab hem ontving. Integendeel, met fijne ironie heeft hij de onwaarachtigheid van zijn vorst publiek aan het licht gebracht. Dan heeft niet Achab langer de leiding in handen. Want Micha heeft hem gedwongen, thans openlijk kleur te bekennen. Achab probeert nog wel zijn rol te spelen; hij doet erg verontwaardigd over het feit, dat die profeet den koning in zoo ernstige zaak niet serieus neemt, hij insinueert en passant ook nog, dat dat een onhebbelijke gewóónte is van den man, waartegen hij reeds vaker zich genoopt zag op te treden. Maar hij heeft nu toch publiek de vraag moeten stellen: wat zegt de HEERE nu wérkelijk van mijn plan?

Achab, die ook Micha als marionet wilde behandelen, en ook zijn profetie als propagandacomedie wilde benutten, werd gedwongen de zaak volkomen érnstig te stellen.

Toen heeft Micha de waarheid hem gezegd, de waarheid, die ook ditmaal voor den koning bitter en grimmig was.

Toen de profeet dát woord sprak, dat Achab tot elken prijs had willen voorkomen, zag de koning geen andere kans meer om „de situatie te redden", dan de insinuatie: „Wat heb ik u gezegd? De man is altijd in de contramine. Met hem is nooit iets te beginnen".

***

Doch daarmee was de zaak nog niet ten einde, zegt de Schrift. Want Micha, die eerst als échte profeet is gehaald, en daarna als man-van-het-beslissendewoord is gehuldigd, wordt nu zoo maar weer als querulant opzij geschoven. Doch de profetie laat zich niet verdringen.

Micha heeft nog een antwoord op de insinuatie. Hij zegt: ik een lastig mannetje, dat „natuurlijk" weer obstructie voert? O neen, het is veel ernstiger. Hier staat niet maar een ongeluksprofeet, die nooit eens een boodschapper van goede tijding wil zijn, en daarom opnieuw uw politiek dwarsboomt; ge hebt te maken met den HEERE, die uw ongeluk wil.

Het is veel ernstiger dan ge denkt. Een lastpost kunt ge opzij schuiven. Stoor u aan dien man niet, en laat u niet ophouden. Mij behoeft ge niet serieus te nemen. Doch hier is niet maar een profèèt, die uw ondergang voorspélt, doch het is de HEERE zelf, die uw ondergang zoékt. Ik zal u nu alles zeggen, wat ik gezien heb in den geest. Ik zag den Heere zittende op zijn troon, en al het heir des hemels stond rechts en links van Hem. Daarboven werd een raadsvergadering belegd. De Heere presideerde zijn ministerraad. En de engelen waren aanwezig, de goede geesten; óók de booze machten. En de kwestie, die daarboven ter tafel kwam, was dezélfde waarvoor gij de aandacht van úw ministers hebt gevraagd. Het ging over den krijgstocht naar Ramoth in Gilead.

Nu moet ge hooren, hoe de HEERE de kwestie daar heeft gesteld. Hij zei in den Raad der Engelen: Wie zal me Achab verlokken tot een operatie tegen die stad? Wie zal hem overhalen om den strijd aan te binden, zoo dat hij sneuvelt? Om dat laatste was het begonnen: de Heere wil die operatie ook, doch de inzet is uw dood.

Er werden toen allerlei gedachten geopperd; de één zei dit; de ander kwam met een ander plan voor den dag. Er was geen eenstemmigheid, en de voorstellen werden door God dan ook niet gesanctioneerd. Tenslotte echter kwam er een duivelsche geest. [1]) Deze zei: ik weet het. Ik zal een leugengeest zijn in den mond van Achab's profeten. Ik zal hem vangen in zijn eigen garen. Want hij heeft een kring van satellieten om zich heen, een stelletje beroepspropagandisten. Ik zal de harten van al die menschen in vlam zetten; ik zal hen tot extase drijven, en zoo door hun tong het leugenwoord maken tot een macht, waardoor de koning wordt meegesleurd. Ik wil zijn profeten zien ingeschakeld, want profetie is een machtig wapen. En ik wil die menschen niet laten spreken uit hun eigen hart, doch onder demonische drijving. Zoo zal de leugen worden tot een bovennatuurlijk geweld, dat den koning meezuigt, den dood tegemoet. Toen zei de HEERE: Ga heen, gij zult succes hebben. Achab heeft altijd de ware profeten gedood; hij wilde nimmer hooren het woord van Gód. Hij zou zélf de leiding nemen, en de profeten moesten steun geven achteraf. Hij zal ook ditmaal weer als leider figureeren, en zijn propagandisten optrommelen. Doch die propaganda zal ditmaal zijn een duivelsch geweld, dat hij niet meer in zijn macht heeft, en niet meer sturen kan naar eigen wil.

Kijk daar die profeten, vierhonderd stuks. Ge hadt ze eerst niet noodig; pas toen Josafat over de profetie repte, hebt ge ze gehaald. Veel fiducie in hun woord hebt ge niet. Maar ze profeteeren nog steeds, hun extase wordt al wilder. Ge kunt u aan dien invloed niet onttrekken. Daar is hier een kracht van dwaling uit de hel aanwezig. Die menschen maken niet maar indruk door hun eigen psychische kwaliteiten; dan zoudt ge ze kunnen weerstaan tenslotte. Maar hier is het bovennatuurlijk geweld van demonische drijving. Dat ze hier staan, is op verzoek van Josafat. Doch dat hun woord een leugenwoord is van helsche kracht, dat is omdat de Heere een duivel losliet op uw profeten en zoo op u zelf.

Toen wist Achab alles. En het was de laatste genade des Heeren. Want nadat God de valsche profeten op hem had losgelaten, deed Hij hem nog eenmaal een ware profeet ontmoeten. Achab ziet een kracht van verleiding tegen zich ontketend, en hij kan daar niet meer tegen op. Maar nu is er nog eenmaal het woord van een profeet, die vervuld is met den Heiligen Geest, met een hemelsche kracht van behoud. Daarom kan Achab nu nog eenmaal kiezen: radicaal zich bekeeren en aan de valsche profeten hun congé geven, óf zich overgeven aan een zuigkracht, die hij niet in handen heeft, doch die hem den dood injaagt. Want Micha zegt: wees gewaarschuwd. Toen gij hier beneden uw ministerraad hadt belegd, convoceerde God zijn Raad daarboven. En het thema van beide vergaderingen was gelijk: tocht naar Ramoth, heilige expeditie ter herovering van der vaderen erfdeel. Gij hebt tot uw ministers gezegd: de oorlog moét doorgaan. God zei het ook: het moét doorgaan. Gij hebt uw éigen apparaat in werking gesteld, het apparaat van politici, en coalitie, en leger, en propagandamachine. Maar Gód heeft in beweging gezet het geweldige apparaat der hemelsche legerscharen. En dat die profeten zoo enthousiast uw plannen steunden, daar zaten booze geesten achter.

Weet nu, wat ge doet.

***

Nu, ze hebben gekozen. Zedekia geeft Micha een slag in het gezicht. De man kan het niet verkroppen, dat Micha zooeven als de groote man is gevierd. Eerst liet Josafat al merken, dat hij geen crediet had voor het gilde van Zedekia. En toen kwam Achab daar nog bij: „Micha, gij zijt mijn man; Zedekia en die anderen, ach, we kennen ze wel; veel lawaai, maar het heeft als profetie niets te beteekenen".

Ze deden nog wel zoo hun best, en om dan in het publiek zoo te kijk te worden gezet! Je hebt toch ook je ambtseer? Neen, Zedekia vond: het ging geweldig slecht aanvankelijk.

Maar de laatste minuten keerden de kansen, en de papieren van Zedekia en zijn aanhang stegen. De stemming van den koning is heelemaal ómgeslagen. Van deze situatie kunnen de 400 profiteeren. Ze kunnen nu laten merken, dat zij er ook nog zijn, en dat hun woord Goddelijk gezag heeft. Langs welken weg is de Geest des Heeren bij Zedekia vandaan gegaan, om Micha aan te spreken? De man is hevig verontwaardigd: zoo'n brutaliteit. Die Micha doet, alsof hij alleen den Geest bezit. Wil hij dus zeggen, dat die anderen als profeet geen inspiratie en geen opdracht hebben? Dat ze instrumenten des duivels zijn, tegenover Micha als eenige, die door den Heiligen Geest gedreven wordt? Hoe is hij dat zoo opeens geworden? Laat hij zijn papieren maar eens toonen, en zich legitimeeren als de eenige, met uitschakeling van al die anderen.

De man sneert: gij beweert alleen de waarheid te hebben? En hij slaat.

En hij ziet zich direct gesecondeerd door Achab. Deze roept de politie, en zegt: zet dien man in de cel, en laat hij het daar slecht hebben, tot den dag waarop ik als overwinnaar terugkeer. Dan is hij door de feiten als leugenaar ontmaskerd.

Daarom heeft Micha tegenover beiden maar één antwoord. Tegen Zedekia zegt hij: wilt ge bewijs, dat ik de eenige profeet des Heeren ben? Ge zult dat bewijs krijgen op den dag van Achab's nederlaag, als ge van de eene kamer in de andere vlucht om u schuil te houden. De slag zal zoo verpletterend eindigen, dat gij, die de overwinning hebt aangekondigd, u niet meer publiek vertoonen kunt. Het wordt zoo verschrikkelijk, dat gij zult moeten onderduiken om veilig te zijn voor de volkswoede. En tot Achab: uw terugkeer zal het bewijs leveren, dat ik een leugenaar ben? Accoord, ik neem die uitdaging aan. Als ge in vrede terugkeert, zet me dan maar aan den schandpaal als profeet, die ijdele woorden sprak. Ik neem het aan, want ge kómt niet zegevierend terug. Ge zult het zien.

Zijn handen zijn geboeid, maar zijn mond is nog vrij voor een laatsten kreet: „hoort gij volken altegader". Let op, menschen, let op, wat er nu gebeurt. Het gaat om de legitimatie der profetie uit de komende feiten.

[1]) Sommigen (Aalders in „De valsche profetie", ook Van Gelderen in „Korte verklaring" op Koningen) zien in den „leugengeest" de personificatie van den leugen. Persoonlijk lijkt me die exegese niet te aanvaarden. In verband met Job 1, Zach. 3 en vooral Openb. 12, meen ik te moeten vasthouden, dat vóór Christus' hemelvaart ook de booze geesten toegang hadden tot den hemel en deelnamen aan de raadsvergaderingen daarboven. Het spreken over personificatie e.d. neemt m.i. een stuk van de realiteit en den ernst van dit alles weg.

Jezus Christus, onze Herder

Wij hebben toch een trouwe, goede Herder,
Die ons geleidt door vlammenroode nacht
— gestalte in een licht-omlijnde pracht —
naar hemel-heldre morgen, verder, verder?

Waarom dan wanklen wij, en wijken wij
[terzijde?
Smal is ons pad en moeilijk onze koers,
maar om ons henen hangt een heerlijk floers
en ginds zingen Gods Englen blijde!

Wij hunkren naar de nieuwe, heilge aarde,
waarheen God-zelf de weg bereiden zal,
het eeuwig groenend, 't eeuwig bloeiend dal:
Jeruzalem, Gods lusthof en Gods gaarde!

MARIS.